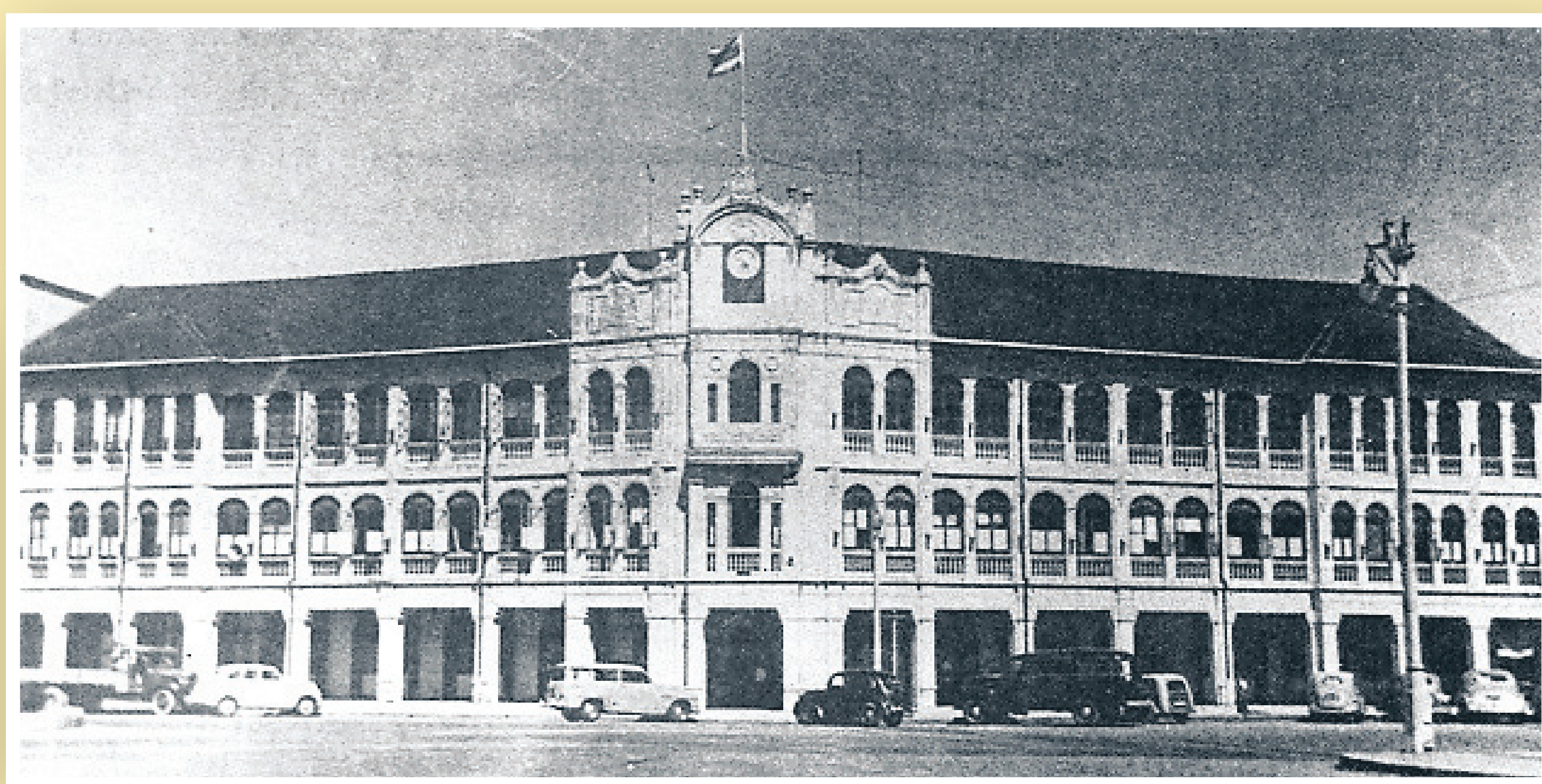
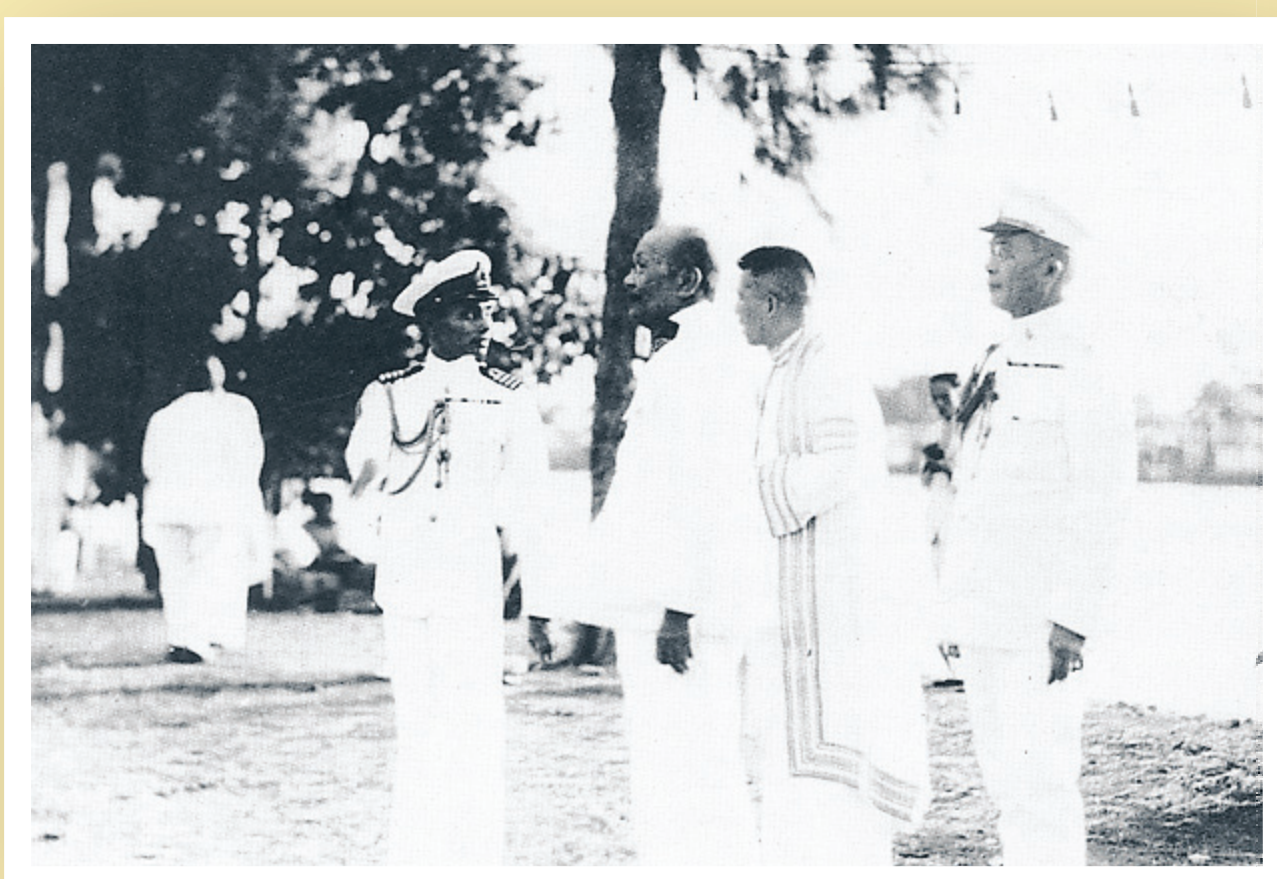

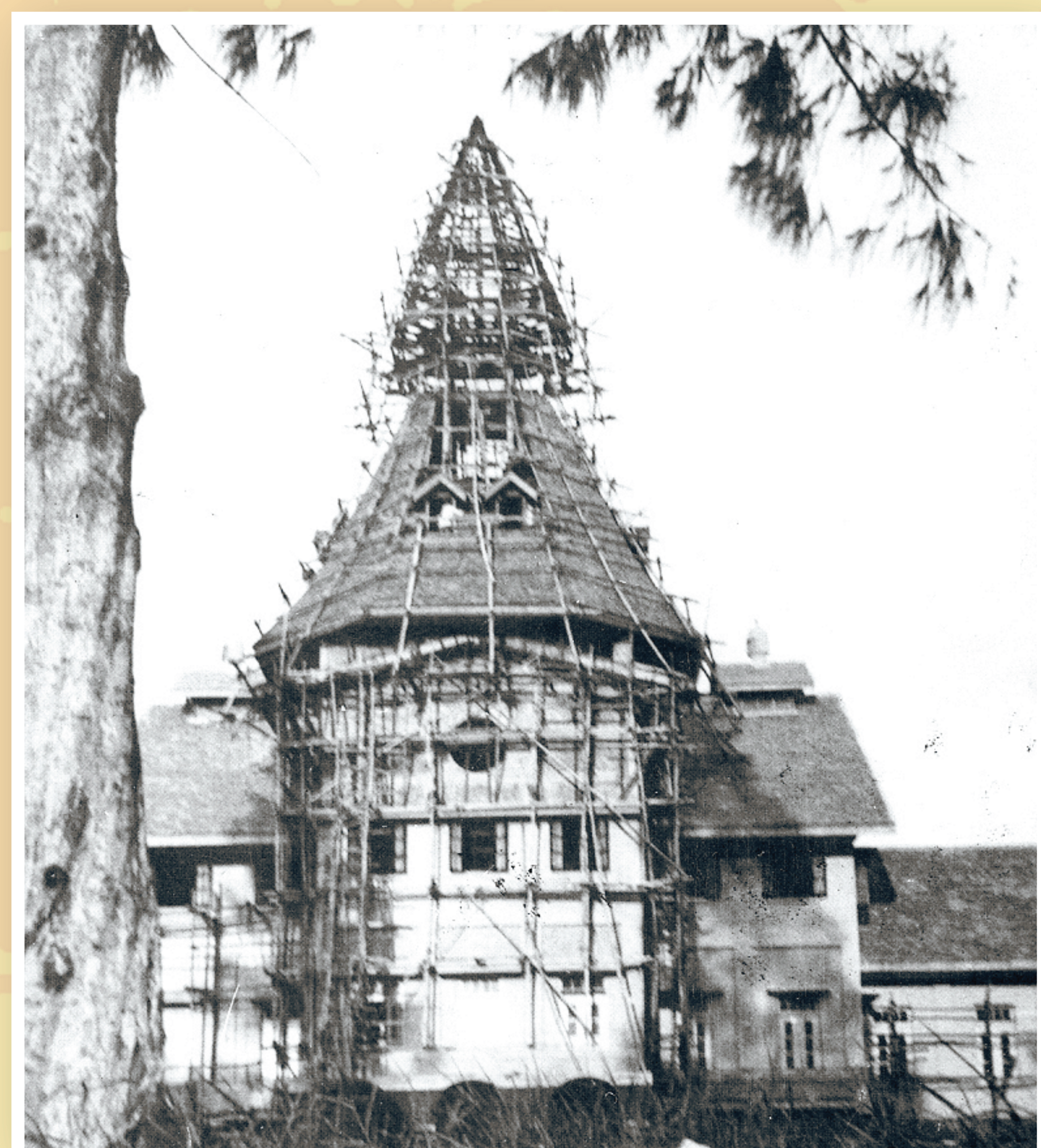

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก่อตั้งเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2477 โดยมีชื่อเมื่อเริ่มก่อตั้งว่า “มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง” การก่อตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่นี้เป็นความคิดริเริ่มของ ดร.ปรีดี พนมยงค์ โดยเล็งเห็นว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นมีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพียงแห่งเดียว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย มีความจำเป็นจะต้องมีบุคคลที่มีความรู้ด้านกฎหมาย การปกครอง และสังคมมารับใช้ประเทศชาติโดยด่วน จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ. 2476

มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ได้ทำพิธีเปิด
เป็นปฐมฤกษ์ ณ อาคารโรงเรียนกฎหมายเดิม ของกระทรวง
ยุติธรรม ที่เชิงสะพานผ่านฟ้า เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2477
เวลา 15.00 น. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา
นริศรานุวัดติวงศ์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเป็นองค์ประธาน

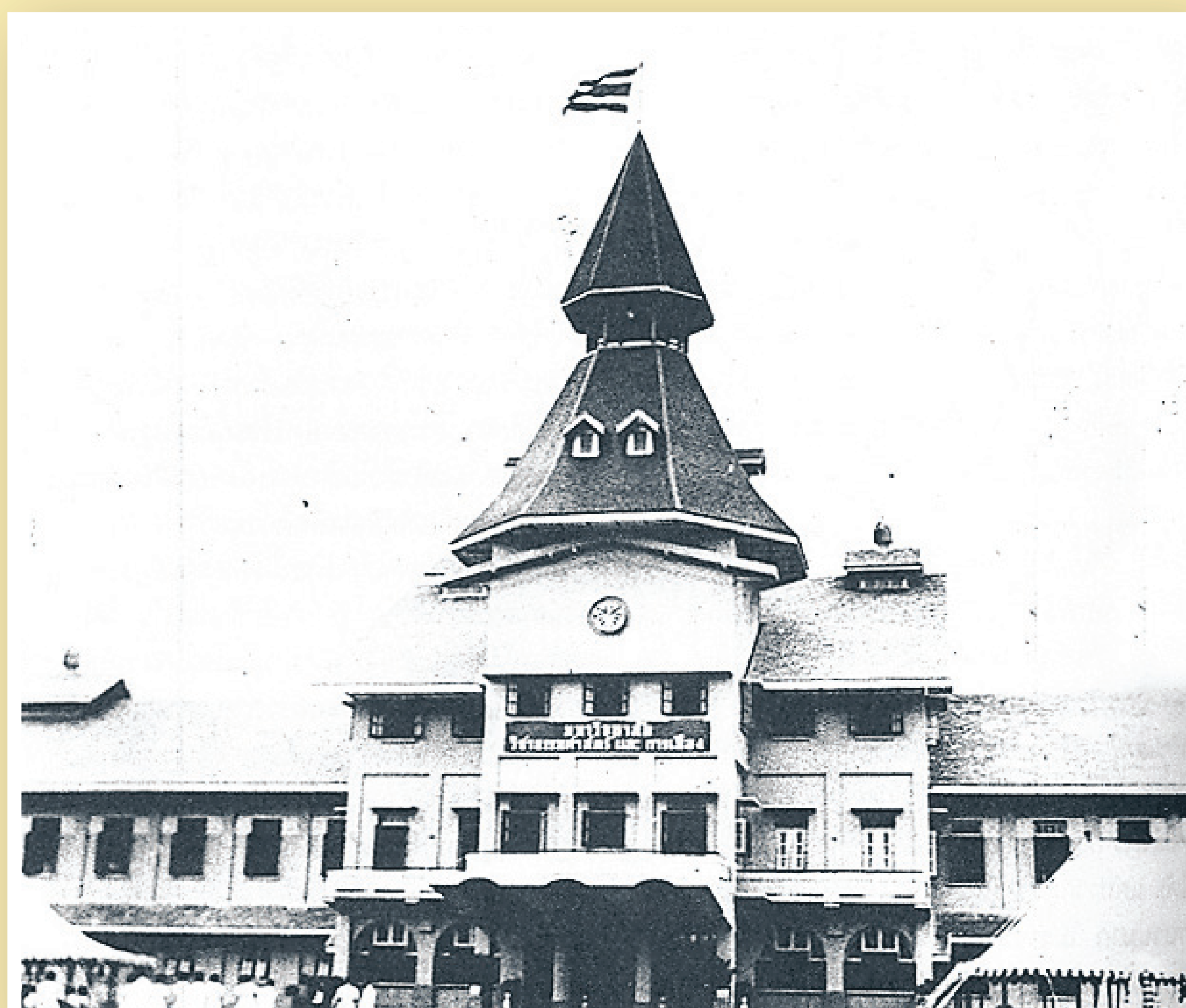
ต่อมาได้ย้ายมาอยู่บริเวณ
ท่าพระจันทร์ เมื่อได้รับการ
โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณ
โรงทหารกองพันทหารราบที่ 4
ตำบลท่าพระจันทร์ จึงได้
ทำการก่อสร้างต่อเติมจาก
อาคาร 4 หลังที่มีอยู่เดิม
มาเป็นอาคารบริหารและ
อาคารเรียน โดยมี “โดม”

เป็นอาคารกลางและเป็นสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย มีพิธีเปิด
“โดม” อย่างเป็นทางการเมื่อ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2479

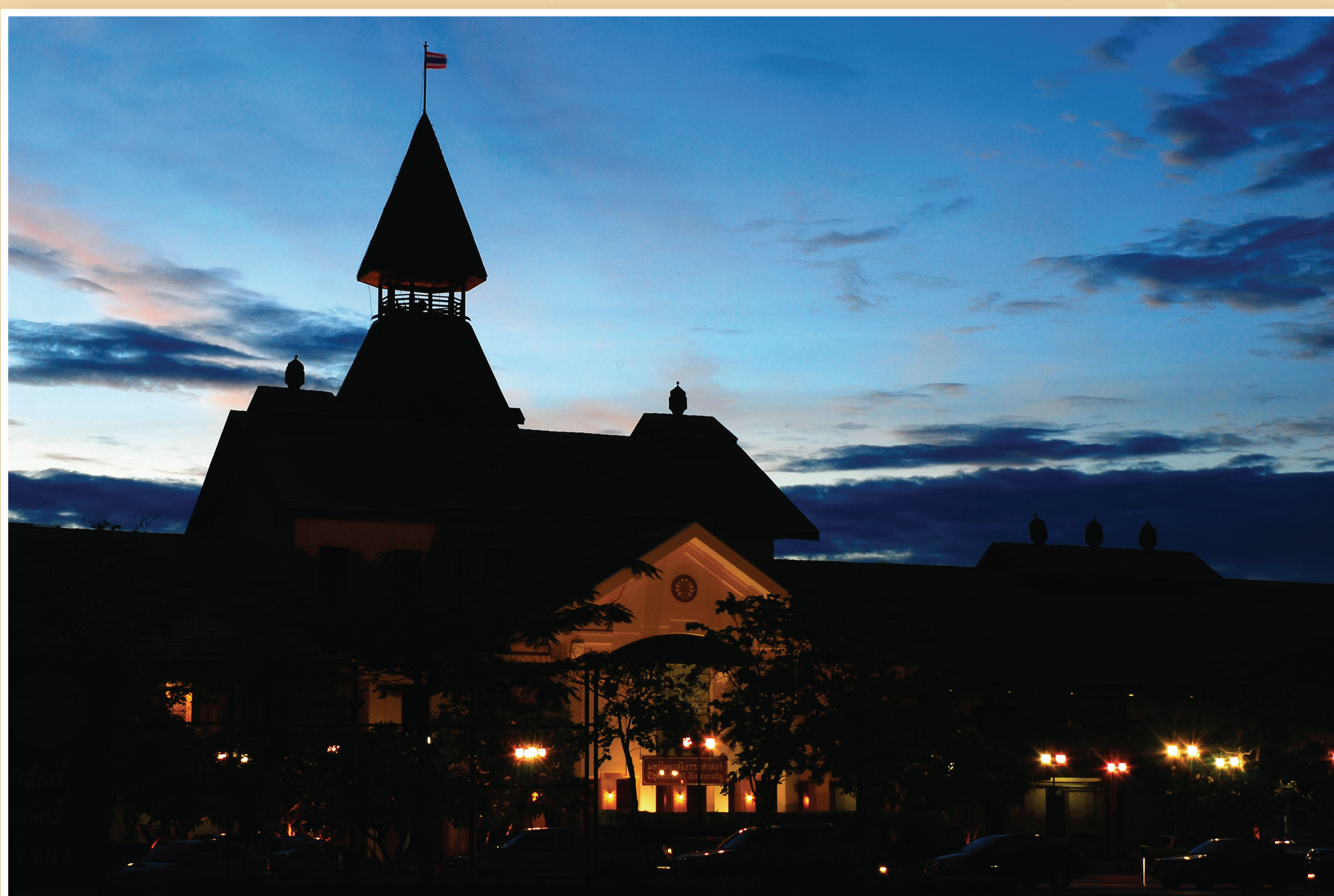
สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัย

ตึกโดม หรือ “แม่โดม” ของนักศึกษา นายจิตรเสน (หมีว) อภัยวงศ์ เป็นผู้ออกแบบตามหลักการของท่านปรีดี พนมยงค์ โดยเชื่อมต่ออาคารที่มีอยู่เดิม 4 หลังเข้าเป็นตึกเดียวกัน จุดเชื่อมกลางระหว่างอาคารที่ 2

และที่ 3 ออกแบบโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เป็นอาคารมีหลังคาทรงกรวยยอดแหลม 2 ชั้น ไม่ลอกเลียนแบบชาติอื่นแต่อย่างใด และมีความหมายดังนี้

- ฐานของทรงกรวยเป็น 6 เหลี่ยม หมายถึงหลัก 6 ประการของคณะราษฎร
- ยอดแหลม หมายถึง การบรรลุความปรารถนาสูงสุด
- อาคารที่แผ่ออกไปทั้งสองข้าง ด้านเหนือไปทางท่าพระอาทิตย์ ด้านใต้ไปทางท่าพระจันทร์ หมายถึงการศึกษาที่ขยายวงกว้างออกไปสู่ชนทุกชั้น

ตราธรรมจักร เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2479 ตามคำแนะนำของท่านปรีดี พนมยงค์ เพื่อบอกว่าสถาบันแห่งนี้ยึดหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นหลักกลมเกลียวกัน และมีความมีพยานรัฐธรรมนูญอยู่กลางธรรมจักร หมายถึง

สถาบันนี้เชิดชูรัฐธรรมนูญและประชาธิปไตย ตราธรรมจักรมีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการใน ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดภาพเครื่องหมายราชการ ลงในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 83 ตอนที่ 19 วันที่ 1 มีนาคม 2509

สีประจำมหาวิทยาลัย สีเหลืองแดงถูกเลือกให้เป็นสีประจำมหาวิทยาลัยและพิมพ์ลงบนเสื้อกีฬาประเพณีกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2477-2478 สีเหลืองเป็นสีของศาสนาแทนธรรมจักรในตรามหาวิทยาลัย ส่วนสีแดงแสดงความเข้มข้นคือเลือดที่สามารถอุทิศได้เพื่อความเป็นธรรม

เพลงประจำมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเพลง “ยุงทอง” เป็นเพลงประจำมหาวิทยาลัยเมื่อเสด็จทรงดนตรีในปี 2506 ก่อนหน้านั้นเพลง “มอญดูดาว” อันมีเนื้อร้องอธิบายความหมายสัญลักษณ์สีเหลืองแดงคือเพลงประจำมหาวิทยาลัย

ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงปลูกต้นหางนกยูงที่มีดอกสีเหลืองแดง ที่หน้าอาคารหอประชุมใหญ่ เป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย ในวันเสด็จทรงดนตรี 9 กุมภาพันธ์ 2506

ธรรมศาสตร์บัณฑิต (ธ.บ.)

มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง เป็นตลาดวิชา และเป็นมหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกของประเทศไทย โดยให้สิทธิแก่ผู้ที่เคยศึกษาในโรงเรียนกฎหมาย (โอนจากกระทรวงยุติธรรมไปยังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นการชั่วคราว) ผู้สำเร็จการศึกษาประโยคมัธยม ข้าราชการ สมาชิกสภาผู้แทนฯ ผู้แทนตำบล ครู ทนายความ เข้าเรียนได้ ในปีแรกมีผู้สมัครเข้าศึกษาถึง 7,094 คน

หลักสูตรปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองในสมัยนั้น ไม่ได้แยกเป็นคณะต่างๆ อย่างสมัยนี้ สมัยนั้นมีแต่ธรรมศาสตร์บัณฑิต ซึ่งเรียกโดยย่อว่า ธ.บ. โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 6 ภาค ภาค 1 ถึงภาค 4 เป็นการศึกษาวิชากฎหมายโดยเฉพาะ ส่วนภาค 5 และภาค 6 นั้น ศึกษาวิชาเกี่ยวกับการเมืองและสังคม ส่วนการศึกษาในชั้นปริญญาโทได้แยกออกเป็น 4 สาขา คือ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการทูต

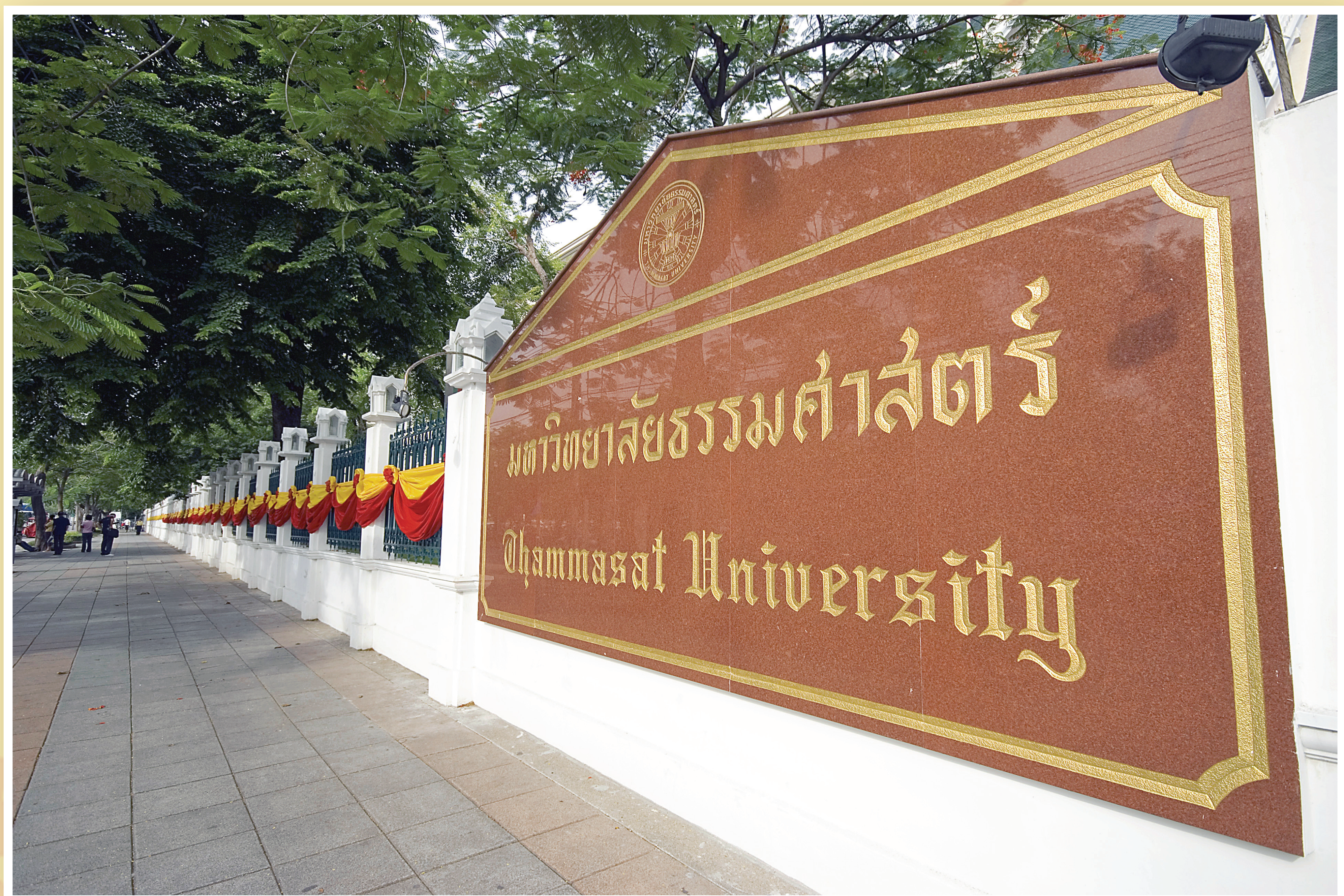
มหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรอีกครั้ง โดยสภามหาวิทยาลัยให้มีการแยกการศึกษาออกเป็น 4 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2492

เปลี่ยนชื่อ

ด้วยเหตุผลทางการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบและถูกเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหลังจากมีการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2490 หลักสูตรการศึกษาระบบศาสตรบัณฑิตถูกเปลี่ยนแปลงเป็นหลักสูตรคณะนิติศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ และ คณะเศรษฐศาสตร์ ชื่อมหาวิทยาลัยถูกตัดคำว่า “การเมือง” ออก เปลี่ยนเป็น “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ตำแหน่งผู้ประศาสน์การถูกยกเลิก เปลี่ยนเป็นอธิการบดี ใน พ.ศ. 2495 ในที่สุดความเป็นตลาดวิชาหมดไป มาเป็นมหาวิทยาลัยปิด ที่นักศึกษาต้องผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามาใน พ.ศ. 2503

ธรรมชาติประภาศนาม

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดการศึกษาครอบคลุมทางด้าน สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ วิทยาศาสตร์สุขภาพ ทั้งระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาตรีควบปริญญาโท ปริญญาโท และปริญญาเอก จัดการศึกษาทั้งภาคกลางวันและภาคค่ำ

กลุ่มสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย

- คณะนิติศาสตร์
- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- คณะรัฐศาสตร์
- คณะเศรษฐศาสตร์
- คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
- คณะศิลปศาสตร์
- คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
- คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
- คณะศิลปกรรมศาสตร์
- วิทยาลัยนวัตกรรม
- วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์
- วิทยาลัยสหวิทยาการ

กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย

- คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- คณะวิศวกรรมศาสตร์
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง
- สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร

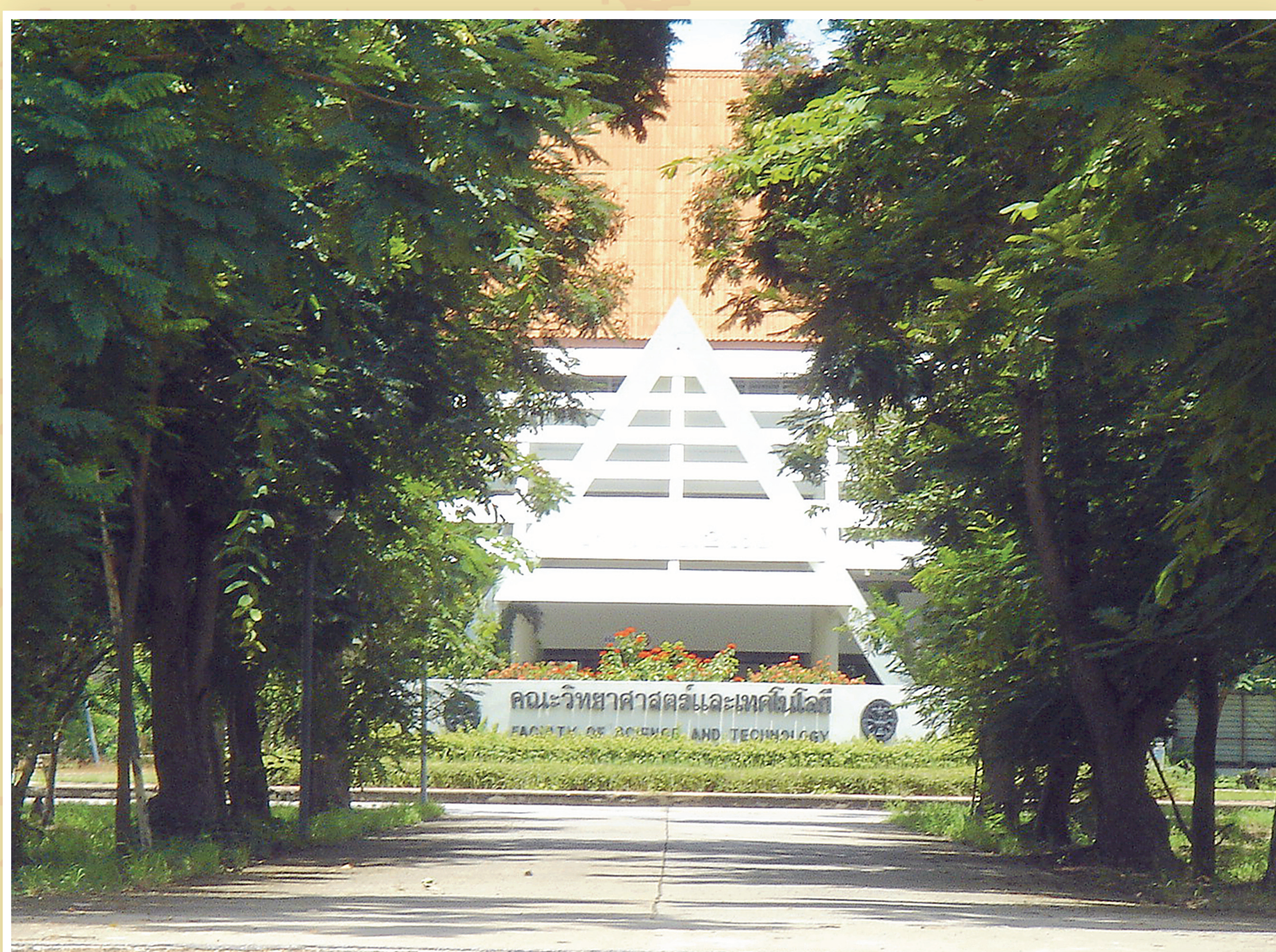
กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย

- คณะแพทยศาสตร์
- คณะสหเวชศาสตร์
- คณะทันตแพทยศาสตร์
- คณะพยาบาลศาสตร์
- คณะสาธารณสุขศาสตร์

นอกจากนี้ ยังมีหลายหน่วยงานที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา อาทิ สถาบันภาษา กองกิจการนักศึกษา เป็นต้น อีกทั้งทางมหาวิทยาลัยยังมีหน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะระดับสูงกว่าปริญญาตรีอีกด้วย อันได้แก่ วิทยาลัยนวัตกรรมการออกแบบ และ สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร

หลักสูตรนานาชาติ

นอกจาก วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์ และ สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร ซึ่งเป็นวิทยาลัยนานาชาติของมหาวิทยาลัยแล้ว คณะต่างๆ ได้จัดหลักสูตรการเรียนการสอนนานาชาติสำหรับนักศึกษาทั้งชาวไทยและต่างประเทศหลายหลักสูตรด้วยกัน เช่น คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์

วิทยาเขต

ท่าพระจันทร์

ในเริ่มแรกแห่งการสถาปนา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดการเรียนการสอนที่ตึกโรงเรียนกฎหมายเดิมเป็นเวลา 2 ปี จึงได้ซื้อที่ดินจากกรมทหารซึ่งเป็นคลังแสงเดิม แล้วย้ายมาอยู่บริเวณท่าพระจันทร์ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาและสนามหลวง มีเนื้อที่ 49 ไร่ เป็นศูนย์แรกของมหาวิทยาลัยตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง เดิมบริเวณนี้เป็นส่วนหนึ่งของที่ตั้งวังหน้า (พระราชวังบวรสถานมงคล)

แต่เดิมศูนย์ท่าพระจันทร์นี้ เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ แต่เมื่อมีการขยายไปที่ศูนย์รังสิต การศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งหมด ได้ย้ายไปสอนที่รังสิต ปัจจุบันหลักสูตรที่ท่าพระจันทร์เป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรควบปริญญาตรี-โท และปริญญาตรีโครงการพิเศษ

ศูนย์ท่าพระจันทร์ตั้งอยู่เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

ศูนย์รังสิต

ศูนย์รังสิตเป็นศูนย์ที่ใหญ่ที่สุด มีเนื้อที่ 2,744 ไร่ ตั้งอยู่ที่ จังหวัดปทุมธานี ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางเหนือประมาณ 42 กิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ที่เรียกว่า “กลุ่มวิสาหกิจเทคโนโลยีกรุงเทพ ตอนบน” โดยมีสถาบันที่อยู่ใกล้เคียงได้แก่สถาบันเทคโนโลยี แห่งเอเชีย และอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีสวนอุตสาหกรรมจำนวนมากในพื้นที่ใกล้เคียง โครงการศูนย์รังสิต เริ่มขึ้นโดยวิสัยทัศน์ของ ศาสตราจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีคนที่ 10 ที่เห็นว่าการพัฒนาประเทศนั้น จะขาดบุคลากร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่ได้ ต่อมา ใน พ.ศ. 2527 จึงได้จัดทำหลักสูตรคณะ วิทยาศาสตร์ขึ้นเป็นคณะแรกที่ศูนย์รังสิต ปัจจุบัน ศูนย์นี้เป็น สถานที่จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีทั้งหมด การศึกษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มวิทยาศาสตร์ สุขภาพ สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร ก็ตั้งอยู่ที่ศูนย์นี้

ภายในศูนย์ประกอบด้วยกลุ่มอาคารเรียนต่างๆ โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ อาคารอำนวยการ อาคารบริการวิชาการ เช่น ศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา โรงพิมพ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเช่น ร้านอาหาร ร้านค้าและธนาคาร กลุ่มหอพักนักศึกษาขนาดใหญ่ และอาคารระบบสาธารณูปโภค เช่น โรงไฟฟ้าย่อย และโรงบำบัดน้ำเสีย ศูนย์นี้ยังเป็นที่ตั้งของศูนย์กีฬามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นศูนย์กีฬากลางแจ้งและในร่มขนาดใหญ่ ที่เคยเป็นสนามกีฬารองรับการแข่งขันระดับนานาชาติ เช่น เอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 และกีฬามหาวิทยาลัยโลก

ศูนย์รังสิตตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ 18 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

ศูนย์ลำปาง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง แต่เดิมตั้งอยู่ที่ อาคารศาลากลางจังหวัดหลังเก่า ถนนบุญวาทย์ อำเภอเมือง ลำปาง จังหวัดลำปาง 52000 เมื่อปีการศึกษา 2546 ได้ย้ายไปยังอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นพื้นที่จากการบริจาคของนายบุญชู ตรีทอง มีพื้นที่ 365 ไร่ มีอาคารเรียนรวมหลังแรกชื่อ “อาคารสิรินธรรัตน์”

ศูนย์ลำปางตั้งอยู่ที่ เลขที่ 248 หมู่ 2 ถนนลำปาง-เชียงใหม่ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 52190

ศูนย์พัทยา

หรือ “ศูนย์ถาวร-อุษาพรประภา” ตั้งอยู่ที่ อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี ได้รับบริจาคที่ดินจากบริษัท ทองถาวรอุตสาหกรรม จำกัด โดย ดร.ถาวร พรประภา ซึ่งแสดงความจำนงมอบที่ดิน ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เนื้อที่ 565 ไร่ 3 งาน 35 ตารางวา เป็นที่ตั้งของ วิทยาลัยนวัตกรรม และอุทยานการเรียนรู้

ศูนย์พัทยาตั้งอยู่ที่ เลขที่ 39/4 หมู่ที่ 5 ตำบลโป่ง อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี 20150

บรรณานุกรม

- สำนักนัธรรมศาสตร์และการเมือง. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และคนอื่นๆ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535 (LG 395 ก235 ร6 2535)
- บันทึกธรรมศาสตร์ 2552 : รายงานประจำปี. (CDG 62 2552)
- ธรรมศาสตร์ประกาศนาม. มารุต บุณนาค และคนอื่นๆ. มติชน, 2547 (LG395 ก235 ร453)
- ประวัติความเป็นมา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และวิทยาเขตต่างๆ. ฝ่ายวางแผนพัฒนาและเทคโนโลยี. กองแผนงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2, 2551